

O padělcích a padělatelích

Kdo vydělal jmění podvodem s poštovními známkami?

Na přelomu 19. a 20. století uzavřeli v jednom elegantním pařížském hotelu dva muži smlouvu. Jeden z nich, známý obchodník s poštovními známkami, získal svolení tisknout všechny známky království Sedang (Sedang je ostrov u čínského pobřeží) a většinu z nich prodávat sběratelům; ten druhý, král Sedangu, dostal za příslib, od něhož si obchodník sliboval dobrý výdělek, šek na několik milionů franků. Až když byly známky vytištěny, vyšel najevo podvod: království Sedang neexistovalo, sedangský král neexistoval – a nebylo tedy ani nikoho, kdo by měl

o známky Sedangu zájem. Ale šek byl proplacen a „Jeho Veličenstvo“ zmizelo neznámo kam.

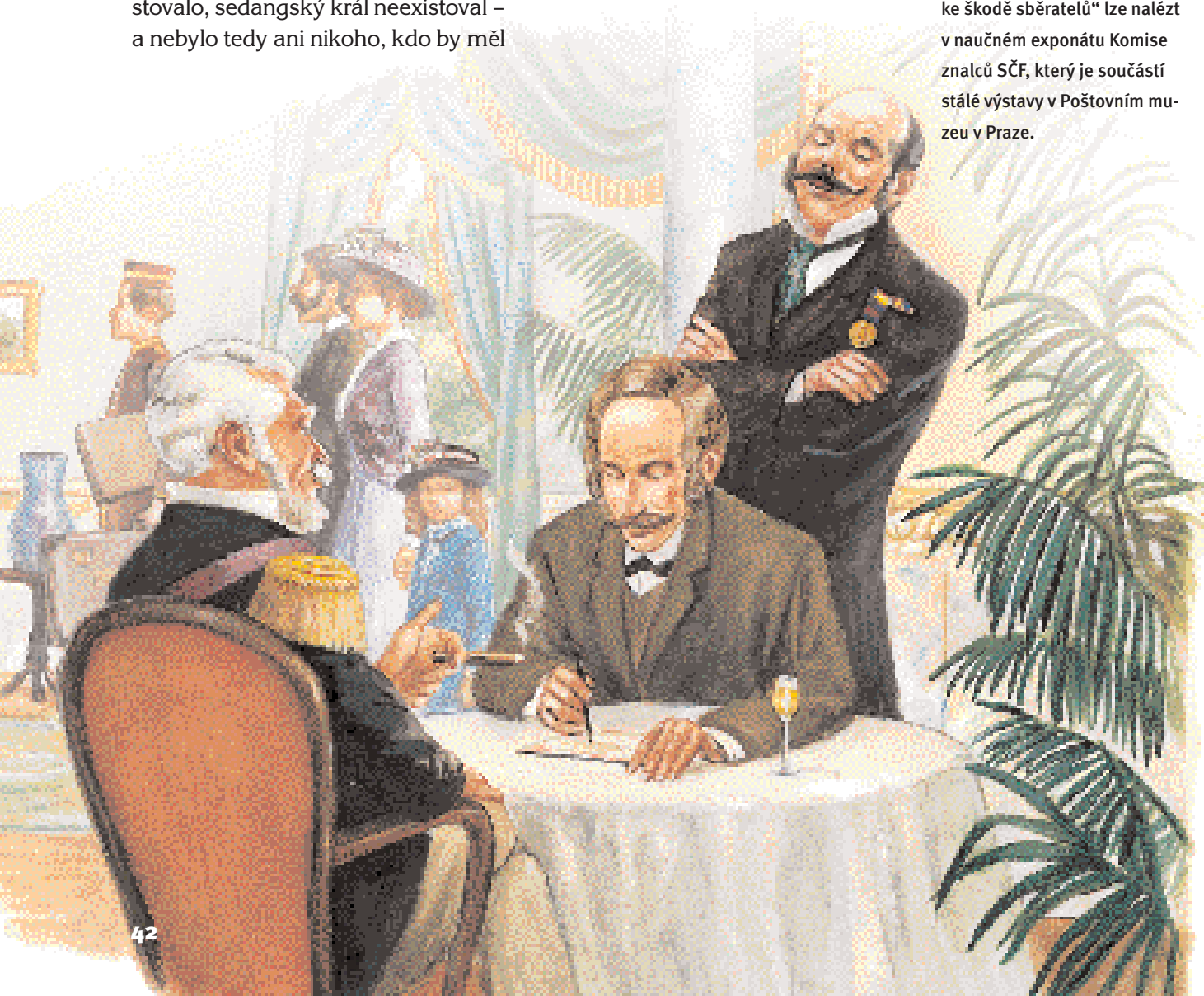
Odkdy se známky padělají?

Padělané poštovní známky provázejí ty právě už od počátků. První falzifikáty se objevily již v roce 1845. Byly však tak neprofesionálně provedeny, že se je podařilo velmi rychle odhalit. V tomto případě se jednalo o „padělky ke škodě pošty“. To znamená, že byly napodobeny platné známky a prodávány jako pravé výplatní.

MODERNÍ PADĚLKY

Nové, levné tiskařské techniky dnes usnadňují život i padělatelům. V minulých letech tak bylo odhaleno vícero „padělek ke škodě pošty“. Na obrázku vlevo vidíme příklad padělané známky v hodnotě 3 Kč se zobrazením města Brna, vpravo pak její originál. Další „padělky ke škodě pošty“ nebo „padělky ke škodě sběratelů“ lze nalézt v naučném exponátu Komise znalců SČF, který je součástí stálé výstavy v Poštovním muzeu v Praze.

„DVOJITÁ ŽENEVA“

Smůlu měl padělatel, jenž si od přítele půjčil známku s názvem „Dvojitá Ženeva“, jednu z nejvzácnějších a nejdražších poštovních známek Švýcarska. Pracoval celé noci, než byl spokojen s výsledkem. Padělek se nedal odlišit od originálu. Padělatel byl však vypátrán a odsouzen. Už jeho předloha totiž byla padělaná a on napodobil všechny její odchylky od pravé známky. Při pohledu na současnou katalogovou cenu pravé známky, asi 35 000 eur, lze podobným snahám o padělání rozumět.

Obratní padělatelé vytvořili již v prvních letech existence Československé republiky napodobeniny emise známek Alfonse Muchy, na nichž jsou vyobrazeny pražské Hradčany. Na obrázku vidíme dva příklady těchto padělků – známky v hodnotách 25 a 300 haléřů.

S padělky se potýkalo i prvorepublikové Československo. Zručný padělatel z Vejprtu u Prahy vytvořil napodobeniny známek z emise Hradčany a používal je léta v běžném poštovním styku. Tyto tzv. vejprtské padělky můžeme nyní spatřit mezi exponáty Poštovního muzea v Praze.

Také po vzniku samostatné České republiky se objevily rozmanité padělky. Padělatelé například vytvořili napodobeniny výplatní známky s pohledem na město Brno (z roku 1993, viz vyobrazení na protější straně vpravo nahoře, vlevo originál známky) či příležitostné dopisnice v hodnotě 4 Kč upomínající na problematiku nevidomých a slabozrakých osob (vydáno v r. 1997).

Výnosnější, a proto hojnější jsou

Smí se padělat staré poštovní známky?

„padělky ke škodě sběratelů“. Jde často překvapivě o velmi dobré imitace známek, které už

nejdou v platnosti, za něž jsou však sběratelé ochotni platit vysokou cenu. Výroba takových známek není na počátku spojena s rizikem. Zákon zakazuje padělání platných poštovních známek, ne kopírování či patisk starých. O trestný čin se začne jednat ve chvíli, kdy padělatel imitace prodává nebo je nechá prodávat jako „pravé“ známky, tedy má podvodné úmysly.

Také první „padělky ke škodě sběratelů“ jsou staré více než sto let. Už v r. 1862 vydal Jean Baptiste Moens, známý sběratel z Bruselu, knihu o padělcích poštovních známek. Píše se v ní například o slavném „chybotisku“ modrozelené 9krejcarovky z Bádenska: „Abychom tuto známku získali, stačí namočit růžovou 9krejcarovku do trochy kyseliny.“ Když tato kniha vyšla, existovalo na 3 000 různých známek a už přibližně 2 000 padělků!

Padělatelé to dnes mají těžší. Díky

Kdo pomáhá identifikovat padělky?

moderním vyšetřovacím metodám a lepším odborným znalostem se na padělky přijde snadněji. Padělatelé, kteří například odstříhnou zoubkované známce zoubkování, aby to vypadalo, že se jedná o stříhanou variantu, mají málo štěstí. Takové padělky lze odhalit už pouhým pravítkem. Hůře se rozpoznávají padělky razítek.

Mnoha rafinovanými triky, někdy dokonce za použití kradených originálních razítek, se padělatelé pokoušejí udělat ze známek nepoužitých známky použité. I odborník může mít problémy takové padělky odhalit. Kdo chce koupit drahou známku, měl by si ji předem nechat ověřit. Znalci jsou uznávanými odborníky, kteří za malý poplatek ověřují pravost cenných známek. Je-li známka pravá, udělí jí svou značku.

V České republice pomáhají rozpoznávat a odhalovat padělky znalci, členové Komise znalců SČF, a soudní znalci se specializací pro pravost známek. Pokud jde o výskyt padělků na starých čs. známkách, je dobré seznámit se s knihou Jana Karáska „Československé poštovní známky a jejich padělky 1918–1939“.

Ne všichni padělatelé jsou zločinci.

K čemu slouží padělky ve službách politiky?

Známky nechaly padělat i vlády. Takto vznikaly například tzv. špionážní známky či propagandistické známky. Ke špionážním známkám se řadí například padělané 10ti a 15fenikové známky Germania, které byly vyrobeny za první světové války v Londýně. Objednala si je britská tajná služba.